

SEPTIMIU IOAN PUȚ COSMIN FLAVIUS COSTAȘ

DREPTUL SPORTULUI

Copyright©2021 Editura Hamangiu SRL

Editură de prestigiu recunoscut în domeniul științelor sociale CNATDCU

Toate drepturile rezervate Editurii Hamangiu

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată

fără acordul scris al Editurii Hamangiu

Editura Hamangiu:

Str. Mitropolit Filaret nr. 39-39A, Sector 4, București, O.P. 5, C.P. 91

Tel./Fax: 021.336.04.43; 031.805.80.21

Vânzări: 021.336.01.25; 031.425.42.24

E-mail: redactia@hamangiu.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PUȚ, SEPTIMIU IOAN

Dreptul sportului / Septimiu Ioan Puț, Cosmin Flavius Costaș. - București :

Editura Hamangiu, 2021

ISBN 978-606-27-1929-6

I. Costaș, Cosmin Flavius

34

796/799

Editura
Hamangiu
2021

nr.	– numărul
O.G.	– ordonanța Guvernului
O.N.J.N.	– Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc
ONU	– Organizația Națiunilor Unite
UNESCO	– Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
O.U.G.	– ordonanța de urgență a Guvernului
<i>op. cit.</i>	– opera citată
parag.	– paragraful
pct.	– punctul
p.	– pagina/paginile
ș.a.	– și altele
ș.a.m.d.	– și așa mai departe
Sect.	– Sector
sent.	– sentință
<i>supra</i>	– deasupra, mai sus, înainte
TCE	– Tratatul instituind Comunitatea Economică Europeană (1957), cu modificările ulterioare
TFUE	– Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene
TVA	– taxa pe valoarea adăugată
UEFA	– Uniunea Asociațiilor Europene de Fotbal
urm.	– următoarele
vol.	– volumul

CUPRINS

Capitolul I. Introducere istorică privitoare la organizarea mișcării sportive și apariția dreptului sportului. Izvoarele dreptului sportului	1
<i>Secțiunea I. Despre drept și sport</i>	1
1.1. Introducere	1
<i>Secțiunea a II-a. Sport și olimpism</i>	9
1.2. Izvoarele dreptului sportului	9
1.2.1. Apariția sporturilor moderne	10
1.2.2. Exportul modelului englez	14
1.2.3. Crearea mișcării olimpice	16
1.3. Organizarea mișcării sportive	19
1.4. Caracteristicile mișcării sportive	21
1.4.1. O mișcare de tip asociativ	21
1.4.2. O mișcare unitară	23
1.5. Distincția între organizatori și participanți	25
Capitolul II. Cadrul juridic al sportului (I):	
Instituțiile internaționale	27
2.1. Instituțiile internaționale publice	27
2.1.1. Organizația Națiunilor Unite	28
2.1.2. Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO)	33
2.1.3. Confederația Elvețiană	36
2.2. Instituțiile internaționale private	39
2.2.1. Mișcarea olimpică internațională	39
2.2.2. Mișcarea federală internațională	46
2.3. Agenția Mondială Anti-Doping	52
Capitolul III. Cadrul juridic al sportului (II):	
Instituțiile naționale	55
3.1. Introducere	55
3.2. Ministerul Tineretului și Sportului	56

3.3. Alte instituții publice implicate _____	59
3.4. Structurile sportive recunoscute în România _____	61
3.5. O dorință de permanentizare a asistenței medicale specializate în sport _____	65
3.6. Comisia Națională de Acțiune împotriva Violenței în Sport _____	66
3.7. Agenția Națională Anti-Doping _____	67
3.8. Jandarmeria Română _____	70
3.9. Comisia Națională de Disciplină Sportivă _____	70
3.10. Autoritățile publice locale _____	71
Capitolul IV. Legile sportului _____	73
<i>Secțiunea I. Norme și principii incidente în materie sportivă _____</i>	<i>73</i>
4.1. Introducere _____	73
4.2. Normele de origine privată _____	74
4.2.1. Contractele _____	74
4.2.2. Regulamentele _____	77
4.2.3. Simplele practici în materie sportivă _____	81
4.3. Normele statale sau supra-statale _____	82
4.3.1. Dreptul național _____	82
4.3.2. Dreptul Uniunii Europene _____	85
4.3.3. Dreptul european al drepturilor omului _____	86
4.3.4. Dreptul mondial _____	88
4.4. Principiile generale ale dreptului sportului _____	88
<i>Secțiunea a II-a. Soluționarea conflictului de norme incidente în materie sportivă _____</i>	<i>90</i>
4.5. Autonomia relativă a regulilor federative și a dreptului sportului _____	90
4.6. Relația dintre dreptul sportului și dreptul comun _____	95
4.7. Raportul dintre dreptul european și normele sportive _____	97

Capitolul V. Jurisdicțiile sportive și jurisdicțiile civile (I).	
Jurisdicțiile naționale _____	101
5.1. Introducere _____	101
5.2. Sistemul specific al justiției federale _____	103
5.2.1. Contenciosul disciplinar _____	103
5.2.2. Contenciosul nondisciplinar _____	104
5.3. Funcționarea justiției interne _____	105
5.3.1. Structurarea progresivă a justiției interne _____	105
5.3.2. Persoanele aflate sub incidența justiției federale. Sancțiuni _____	105
5.3.3. Principiul contradictorialității _____	107
5.3.4. Principiul epuizării căilor de recurs interne _____	109
5.3.5. Fiabilitatea justiției federale _____	111
5.4. Soluționarea litigiilor sportive în România _____	112
5.4.1. Introducere _____	112
5.4.2. Semnificația principiului dreptului la un proces echitabil _____	116
5.4.3. Competența limitată a organelor de jurisdicție: excluderea litigiilor tehnice _____	119
5.5. Procedura jurisdicțională internă _____	120
Capitolul VI. Jurisdicțiile sportive și jurisdicțiile civile (II).	
Jurisdicțiile internaționale _____	129
<i>Secțiunea I. Soluționarea litigiilor în cadrul arbitrajului internațional. Modelul Tribunalului de Arbitraj Sportiv _____</i>	<i>129</i>
6.1. Introducere _____	129
6.2. Tribunalul de Arbitraj Sportiv _____	133
6.3. Soluționarea litigiilor de către Tribunalul de Arbitraj Sportiv _____	137
6.3.1. Litigiile susceptibile de a fi supuse arbitrajului Tribunalului _____	137
6.3.2. Procedurile de arbitraj în fața Tribunalului de Arbitraj Sportiv _____	139
6.3.2.1. Procedura ordinară _____	141

6.3.2.2. Procedura apelului _____	141
6.3.2.3. Procedura ad-hoc _____	145
6.3.3. Efectele hotărârilor pronunțate de completele Tribunalului de Arbitraj Sportiv _____	147
6.4. Arbitrajul sportiv internațional instrumentat de Tribunalului de Arbitraj Sportiv – modalitatea comună de soluționare a litigiilor sportive _____	148
<i>Secțiunea a II-a. Soluționarea litigiilor sportive internaționale de alte instituții de arbitraj _____</i>	149
6.5. Tribunalul Arbitral pentru Baschet _____	149
6.6. Tribunalul Arbitral al Federației Internaționale de Volei _____	151
Capitolul VII. Sportul și dreptul european _____	153
7.1. Acțiunile complementare ale Consiliului Europei și Uniunii Europene în domeniul sportului _____	153
7.1.1. Introducere _____	153
7.1.2. Cadrul european al luptei împotriva dopingului _____	155
7.1.3. Cadrul european al luptei contra violenței în sport _____	158
7.1.4. Sportul și drepturile omului _____	160
7.2. Dreptul Uniunii Europene și sportul _____	163
7.2.1. Considerații introductive _____	163
7.2.2. Libera circulație a persoanelor _____	166
7.2.3. Libera circulație a salariaților _____	170
7.2.4. Libertatea de stabilire _____	174
7.2.5. Libera circulație a serviciilor _____	175
7.2.6. Libera circulație a mărfurilor _____	183
7.2.7. Libera circulație a capitalurilor _____	186
7.2.8. Sportul și concurența _____	187
Capitolul VIII. Lupta anti-doping în sport _____	199
8.1. Fenomenul dopingului în sport _____	199
8.1.1. Scurt istoric. Stadiul actual al problemei _____	199

8.1.2. Ce este dopingul? _____	206
8.2. Lupta anti-doping la nivel mondial _____	209
8.2.1. Repere istorice _____	209
8.2.2. Agenția Mondială Anti-Doping _____	212
8.2.3. Scurtă prezentare a substanțelor și procedurilor interzise conform Codului Mondial Anti-Doping _____	217
8.2.3.1. Substanțe și metode interzise permanent _____	218
8.2.3.2. Substanțe și metode interzise în competiție _____	225
8.2.3.3. Substanțe interzise în anumite sporturi _____	227
8.2.4. Probleme actuale în lupta internațională anti-doping _____	228
8.3. Lupta anti-doping la nivel național _____	236
Capitolul IX. Răspunderea juridică în materie sportivă _____	251
9.1. Introducere _____	251
9.2. Răspunderea civilă _____	252
9.2.1 Sportivul este victima unei acțiuni prejudiciabile săvârșite de un alt sportiv _____	255
9.2.2. Sportivul este victima unei acțiuni prejudiciabile săvârșite de organizator _____	259
9.2.3. Arbitrul sau spectatorul este victima unei acțiuni prejudiciabile _____	260
9.3. Răspunderea penală _____	261
9.3.1. Infrațiuni de violență săvârșite de participanții la viața sportivă _____	264
9.3.1.1. Represiunea penală și specificul activității sportive _____	264
9.3.1.2. Fundamentul impunității – cauze justificative _____	266
9.3.1.3. Subsidiaritatea dreptului penal în sport _____	276

9.3.2. Infrațiuni de drept comun și infrațiuni specific săvârșite de participanții în competițiile sportive _____	278
9.3.2.1. Infrațiuni de drept comun săvârșite de participanții în competițiile sportive ____	278
9.3.2.2. Infrațiuni specifice dreptului sportului _____	283
9.4. Răspunderea disciplinară _____	289
9.4.1. Situații de angajare a răspunderii disciplinare __	289
9.4.2. Răspunderea disciplinară a cluburilor pentru faptele suporterilor lor _____	291
Capitolul X. Finanțarea sportului _____	295
10.1. Introducere _____	295
10.2. Finanțarea publică a sportului _____	300
10.2.1. Colectarea directă a unor resurse _____	300
10.2.1.1. Resurse obținute prin intermediul pariurilor și jocuri de noroc _____	300
10.2.1.2. Resurse obținute prin intermediul unor impozite, taxe și contribuții _____	303
10.2.2. Finanțarea prin intermediul alocațiilor bugetare _____	305
10.2.3. Aspecte particulare privind finanțarea publică a sportului în România _____	309
10.2.3.1. Finanțarea publică a activității sportive în România _____	309
10.2.3.2. Reforma sistemului de finanțare publică din anul 2017 _____	312
10.3. Finanțarea privată a sportului _____	323
10.3.1. Venituri din jocuri, pariuri și loterii _____	323
10.3.2. Venituri din exploatarea dreptului de proprietate asupra manifestărilor și competițiilor sportive _____	324
10.3.3. Venituri din drepturi de proprietate intelectuală _____	328

10.3.4. Venituri din emisiunea și valorificarea valorilor mobiliare _____	329
10.3.5. Venituri din sponsorizări _____	330
10.3.6. Venituri din transferul sportivilor profesioniști _____	331
10.3.7. Surse private de finanțare pentru sportul din România _____	332
10.3.8. Scurte considerații privind problematica fair-play-ului financiar _____	334
Capitolul XI. Aspecte fiscale relevante pentru dreptul sportului _____	337
11.1. Incursiune în fiscalitatea sportului în România _____	337
11.1.1. Impozitarea veniturilor realizate de sportivi _____	337
11.1.2. Taxa pe valoarea adăugată _____	342
11.1.3. Regimul fiscal al beneficiilor și bunurilor entităților sportive _____	349
11.1.4. Regimul fiscal al domeniului pariurilor și jocurilor de noroc _____	352
11.1.4.1. Impozitarea veniturilor persoanelor fizice care participă la pariuri și jocuri de noroc _____	352
11.1.4.2. Regimul fiscal al operatorilor economici din domeniul pariurilor și jocurilor de noroc _____	360
11.2. Impozitarea sportivilor în context internațional _____	363
Capitolul XII. Drept, sport și media _____	369
12.1. Introducere _____	369
12.2. Protecția accesului telespectatorilor la difuzarea marilor evenimente sportive _____	373

12.3. Exploatarea drepturilor audiovizuale ale manifestărilor sportive _____	379
12.3.1. Părțile implicate în exploatarea drepturilor audiovizuale _____	379
12.3.1.1. Vânzătorii drepturilor audiovizuale _____	382
12.3.1.2. Cumpărătorii drepturilor audiovizuale _____	384
Bibliografie _____	385

Capitolul I. Introducere istorică privitoare la organizarea mișcării sportive și apariția dreptului sportului. Izvoarele dreptului sportului

Secțiunea I. Despre drept și sport

1.1. Introducere

1. Preliminar, se pun în mod legitim câteva întrebări la care vom încerca să oferim cel puțin răspunsuri secvențiale^[1]: Cum creează sportul drept? Care este incidența dreptului în sport? De ce ar fi interesat dreptul de sport? Poate dreptul să se auto-seteze și auto-managerizeze, încapsulat, în afara normelor juridice?

2. Normele sportive sunt expresia puterii normative a federațiilor și au ca finalitate organizarea jocului în diferitele competiții sportive. Din momentul în care sportul este practicat într-un cadru competitiv, el este supus normelor statuate în diferitele regulamente ale federațiilor de profil. Participanții la competiție, indiferent dacă au un rol principal sau unul secundar^[2], își asumă prin semnarea regulamentelor și statutelor, obligația de a respecta autoritatea organizatorului. Astfel, puterea de care federațiile dispun este o putere de monopol, exclusivistă, având forța de a fixa comandamente imperative, de a organiza și structura, de a se impune în raport cu membrii acestora.

3. În accepțiunea juridică elementară, dreptul obiectiv reprezintă totalitatea normelor juridice dintr-o societate elaborate,

^[1] În același sens, pentru investigații și discuții mai largi, a se vedea F. BUY, J.-M. MARMAYOU, D. PORRACHIA, F. RIZZO, *Droit du sport*, ed. a VI-a, Ed. L.G.D.J., Paris, 2020, p. 17-42.

^[2] Prin aceasta desemnând medicii, kinetoterapeuții, antrenorii, personalul administrativ ș.a.

instituite și aplicate de către organe competente ale statului, a căror respectare este obligatorie, fiind asigurate la nevoie prin forța coercitivă a puterii etatice.

4. Dacă ar fi să ne raportăm strict la o definiție de dicționar, sportul este „activitatea fizică a cărei practică presupune un antrenament metodic, respectarea anumitor reguli și a unei anumite discipline, având la bază elementul competitiv și urmărind obținerea de performanțe; fiecare dintre formele particulare, reglementate ale acestei activități”^[1]. În doctrină s-a indicat însă că, dincolo de elemente de etimologie, pentru a defini sportul sunt importante și anumite elemente de sociologie și filosofie^[2]. Ne-a reținut atenția, în context, o frumoasă descriere a baronului Pierre de Coubertin: „Sportul este cultul voluntar și regulat al exercițiului muscular intensiv, fondat pe dorința de progres și care poate să meargă până la risc”^[3].

5. În același sens, o definiție doctrinară a sportului îl prezintă ca „un complex de exerciții fizice și de jocuri practicate în mod metodic, cu scopul de a dezvolta, de a întări și de a educa voința, curajul, inițiativa și disciplina”^[4].

6. Dintr-o perspectivă mai largă, doctrina recentă a sintetizat câteva criterii apte să contureze o definiție a sportului^[5]:

- *Sportul este o activitate în același timp ludică, fizică și emoțională. S-a explicat frumos, în context, că orice sport este*

^[1] *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 1012.

^[2] F. BUY, J.-M. MARMAYOU, D. PORRACHIA, F. RIZZO, *op. cit.*, p. 21-22.

^[3] P. DE COUBERTIN, *Leçons de pédagogie sportive*, Ed. La Concorde, Lausanne, 1921, citat de F. BUY, J.-M. MARMAYOU, D. PORRACHIA, F. RIZZO, *op. cit.*, p. 22.

^[4] L. SILANCE, *La formation de la règle de droit dans le domaine sportif*, apud CH. AMSON, *Droit du sport*, Ed. Vuibert, Paris, 2010, p. 8.

^[5] F. BUY, J.-M. MARMAYOU, D. PORRACHIA, F. RIZZO, *op. cit.*, p. 26-29.

un joc și că dimensiunea fizică a sportului este indiscutabilă. Dar, în același timp, sportul are și o importantă componentă emoțională, care a permis ca măcar în unele țări (de exemplu, Rusia, Franța) șahul să fie ridicat la nivel de sport.

- *Sportul este o activitate care se bazează pe talent.* Din această perspectivă, în doctrina franceză se face de obicei distincția între jocurile „de talent” (care pot fi sporturile) și jocurile „de noroc”, care depind în tot sau în parte de hazard.
- *Sportul este o activitate organizată de o federație sportivă.* În plan instituțional, recunoașterea unui „sport” este dată de organizarea celui care îl practică într-o federație, care să normeze și să gestioneze întreaga activitate din domeniu, atât în relația cu proprii adherenți, cât și în relația cu ceilalți actori din sport (Ministerul Sportului, Comitetul Olimpic Național, Comitetul Internațional Olimpic, alte federații naționale, continentale sau internaționale).
- *Sportul este o activitate în mod necesar competitivă.* În fapt, pentru mulți competiția este esența sportului, catalizând energii enorme ale sportivilor, antrenorilor, fanilor sau sponsorilor, care „investesc” emoțional sau material în construirea drumului spre succes.
- *Sportul este o activitate în mod necesar reglementată.* Spre deosebire de simplele jocuri sau de activitatea care presupune un minim efort fizic, practicarea sportului este circumscrisă unor reguli (de exemplu, timpul de joc, împărțit în reprize; dimensiunile suprafeței de joc; condițiile în care pot fi efectuate înlocuiri de jucători, diferite pentru competițiile oficiale și cele amicale; mai recent, supremația unui sistem electronic de supraveghere de tip VAR (*Video Assistant Referee* ș.a.m.d.).
- *Sportul este o activitate condusă de o intenție sportivă.* În acest sens, încercarea de a obține performanță fizică distinge sportul veritabil de simpla activitate fizică.

7. S-a propus astfel ca sportul să fie definit drept „o activitate fizică, ludică, emoțională practică cu intenția unei persoane de a-și exprima sau de a-și îmbunătăți condiția fizică sau psihică, de a dezvolta relațiile sociale și de a obține rezultate în competiții la toate nivelurile”^[1].

8. În fond, indiferent de modul în care este captat într-o definiție, sportul reprezintă una dintre cele mai vechi activități ale omului, olimpismul antic, reprezentativ prin spirit și conținut, promotor al unui sistem axiologic superior, devenind un simbol peste veacuri. Cel puțin în dimensiunea sa competitivă, sportul este, înainte de toate, un fenomen instituțional. Aceasta înseamnă că diferitele discipline au apărut și funcționează în cadrul unei varietăți de instituții, constituite în esență de asociații și al căror ansamblu formează mișcarea sportivă. Această mișcare, de natură privată, se află la originea unor numeroase norme sportive ale căror obiect și caractere modelează funcționarea competițiilor sportive. Astfel, sursă primară a normelor sportive este însăși mișcarea sportivă.

9. Regulile în materie de sport, pe baza cărora este construit sistemul competițiilor, sunt fondate pe existența unei mișcări foarte bine structurate, ale cărei componente sunt dependente unele de altele, funcționând după reguli sistemice, de interconectare.

10. Se pune, în această ambianță, o întrebare legitimă: care este incidența dreptului în sport? Întrebarea pare deopotrivă banală și naivă, astăzi când activitatea sportivă, în eterogenele forme de manifestare, pare acaparată de drept în cadrul diferitelor sale ramuri, la fel ca și orice altă activitate socială de interes public. Sportul face obiectul unor dispoziții legislative unitare, în multe legislații europene occidentale, sau dispartate, cum este cazul României și indiferent de viziunea legiuitorului pozitiv, contenciosul

^[1] F. BUY, J.-M. MARMAYOU, D. PORRACHIA, F. RIZZO, *op. cit.*, p. 29.

în materie de sport se află într-o continuă dezvoltare și acumulare, ceea ce poate reprezenta o reală provocare pentru juriști.

11. În același timp însă, observăm că sportul a devenit din ce în ce mai tentant pentru drept. Adoptarea unei reglementări publice speciale în domeniul sportului reprezintă materializarea interesului public în materie, expresia unei preocupări reale a legiuitorului pozitiv de a stabili borne normative în ceea ce privește activitatea sportivă. Dreptul este interesat de sport pentru că acesta reprezintă o activitate socială importantă, cu valențe nebănuite care îl fac susceptibil sustragerii de la iminența reglementării publice.

12. În ce privește reglementarea juridică a activității sportive, a mișcării sportive în general din România, aceasta s-a realizat relativ târziu. A trebuit să se aștepte până în 2000 când a fost elaborată și a intrat în vigoare Legea nr. 69 din 28 aprilie 2000 a educației fizice și sportului^[1]. Comparativ, în Franța, spre pildă, procesul de reglementare a apărut mai devreme, însă poate nu atât de rapid în comparație cu evoluția și dinamica mișcării sportive într-o societate evoluată, dispusă să-și asume riscurile și beneficiile sportului^[2].

^[1] Publicată în M. Of. nr. 200 din 9 mai 2000.

^[2] În 1975 a fost adoptată prima lege veritabilă privind sportul în Franța. Codul Sportului din Franța în vigoare este divizat în 4 „cărți” care prin „titlurile” pe care le încorporează subliniază dimensiunea fenomenului sportiv: Cartea I, intitulată „Organizarea activităților fizice și sportive”, este compusă dintr-un titlu preliminar care enunță „Principiile generale”, urmat de alte patru titluri tratând „Persoanele publice” (Titlul I), „Asociațiile și societățile sportive” (Titlul II), „Federațiile sportive și Ligile profesionale” (Titlul III) și „Organismele de reprezentare și de conciliere” (Titlul IV). Cartea a II-a, „Actorii sportului”, cuprinde 4 titluri astfel divizate: „Formare și Educație” (Titlul I), „Sportivi” (Titlul II), „Sănătatea sportivilor și lupta împotriva dopajului” (Titlul III) „Lupta împotriva dopajului animal” (Titlul IV). Cartea a III-a tratează „Practica sportivă” în trei titluri: „Locurile de practică sportivă” (Titlul I), „Obligațiile aferente activităților sportive” (Titlul II), Eveni-

13. Asta nu înseamnă, totuși, că înainte de aceste intervenții, dreptul a fost inactiv sau inactivat, mai ales că dreptul este un fenomen esențialmente social, intim legat de ființa umană. A desfășura o activitate sportivă într-un regim competițional presupunea respectarea unor norme și parcurgerea unor operațiuni predeterminate, inclusiv juridice.

14. Organizațiile sportive s-au constituit astfel sub forma asociațiilor reglementate ca atare prin O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații^[1] sau prin legislația funciară în materie^[2], respectiv, mai rar, sub forma societăților comerciale reglementate de Legea nr. 31/1990 a societăților comerciale^[3]. Apoi, angajarea de către cluburi a unor jucători cu normă întreagă a antrenat inevitabil încheierea contractelor de muncă, calificate ca atare și beneficiind de reglementările protective specifice dreptului muncii. Interdependența dintre sport și drept este confirmată și de organizarea raliurilor sportive pe drumurile publice, situație în care sunt necesare numeroase avize ale organelor de stat pentru închiderea circulației, securizarea zonelor de competiție, protecția spectatorilor ș.a.m.d.^[4].

15. Aceste exemple ne întăresc convingerea că activitatea sportivă nu se poate desfășura în afara dreptului. Desfășurarea

mentele sportive” (Titlul III). Cartea a IV-a regroupează „Dispozițiile diverse” referitoare la „Finanțarea sportului” și la „Dispozițiile aplicabile în afara granițelor țării”.

^[1] Publicată în M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000.

^[2] Legea nr. 21/1924, publicată în M. Of. nr. 27 din 6 februarie 1924.

^[3] Publicată în M. Of. nr. 126-127 din 17 noiembrie 1990.

^[4] O competiție auto de acest tip se poate desfășura după ce sunt îndeplinite anumite condiții tehnice și după ce sunt obținute avizele necesare de la autoritățile competente. Spre exemplu, organizarea unei etape din Campionatul Național de Raliuri la Cluj-Napoca, implică concursul Inspectoratului Județean de Poliție Cluj, al Brigăzii Mobile de Jandarmi Cluj, al Consiliului Local Cluj-Napoca, al Consiliului Județean Cluj, respectiv al Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență Cluj.

sportului este de așa natură încât ansamblul ramurilor dreptului public și privat pare asociat regimului său juridic: sportul poate la fel de bine să țină de dreptul civil ca și de cel penal, de dreptul administrativ general și special, de dreptul muncii și al securității sociale, dreptul asociațiilor și al societăților, dreptul fiscal, dreptul internațional public și privat, dreptul arbitrajului, etc. Devine astfel tentant să reducem dreptul sportului la acest conglomerat disparat de norme rezultate din diferite ramuri ale dreptului. Însă această perspectivă nu ar reflecta decât într-un mod imperfect o realitate ca și caracteristică majoră a fenomenului sportiv: sportul, pe care am putut să-l calificăm ca „fenomen social global”, este organizat într-un sistem vast, profund unitar și autonom care are un specific care trebuie decriptat^[1]. Dreptul etatizat creat ca urmare a influenței acestui fenomen social, „dreptul aplicabil sportului” sau „dreptul creat pentru sport”, a fost examinat, în special în Franța, prin fructificarea colocviilor de punere în aplicare a acestuia și a contenciosului său sub numele generic de drept al sportului^[2].

16. Concluziile preliminare ale acestei realități pot fi surprinse pe două paliere. Mai întâi, norma sportivă este o normă a competiției, fiind intim legată de aceasta. Norma este cea care îi conferă acesteia deodată sens și îi fondează existența. Competiția este, înainte de toate, o măsură, cu siguranță o măsură a performanței, pe care o exprimă perfect celebra formulă a lui Pierre de Coubertin „*citius, altius, fortius*” (mai rapid, mai înalt, mai puternic). Acest „mai” desemnează el însuși simbolistica întrecerii, a competiției. Oare de ce ne-am strădui să trimitem mingea în poartă la un meci de fotbal, să servim cât mai bine la tenis, să aruncăm mingea în coș la baschet sau să-i administrăm persoanei aflate în același timp în ring un croșeu de dreapta care să pună capăt meciului de box?

^[1] G. SIMON, C. CHAUSSARD, PH. ICARD, D. JACOTOT, C. DE LA MARDIERE, V. THOMAS, *Droit du sport*, Ed. PUF, Paris, 2012, p. 4.

^[2] J.-P. KARAKUILLO, *Droit du sport*, ed. a III-a, Ed. Dalloz, Paris, 2011, p. 2.

17. A vrea să ajungi „mai rapid, mai înalt, mai puternic”, a fi mai „bun”, într-un cuvânt, a face din sport un țel în sine, aproape o virtute, nu are în realitate decât un sens: căutarea performanței, a excelenței sportive. Competiția sportivă reprezintă în cel mai înalt grad cadrul în care se exprimă aceste aspirații de performanță în mod obișnuit și contradictoriu căutate de către competitorii sportivi. Sigur că unii întâlnesc performanța, iar alții doar o visează^[1].

18. Fiind legată intrinsec de competiție, norma sportivă are ca obiect organizarea performanței. Spiritul competitiv și performanța dau specificitate normei sportive. În mod clar, sportul poate fi practicat și în afara cadrului competitiv sau chiar competițional, dar aceste activități ies din sfera de influență a normei sportive, fiind doar activități recreative, variante de petrecere a timpului liber care se supun normelor sociale și juridice comune. Exercițierea acestor activități nu implică și nu atrage vreun regim special. Nici măcar organizarea unui turneu de tenis destinat avocaților nu poate să se sustragă regimului comun și să intre în zona de influență a normelor sportive, fiind o simplă modalitate de petrecere a timpului liber, chiar dacă regulile practicării tenisului și competiția propriu-zisă între participanți rămân evidente. Sigur că în momentul în care se constituie o asociație sportivă a avocaților și aceasta se afiliază Federației Române de Tenis, se va face trecerea înspre regimul special dat de normele sportive propriu-zise, de caracterul instituțional. Aceasta pentru că din momentul în care sportul este practicat într-un cadru competitiv, el este supus normelor statuate în diferitele regulamente ale federațiilor. Prin norma sportivă vor fi fixate regulile, criteriile și condițiile de exercitare a competiției sportive.

^[1] G. SIMON, C. CHAUSSARD, PH. ICARD, D. JACOTOT, C. DE LA MARDIERE, V. THOMAS, *op. cit.*, p. 5.

Secțiunea a II-a. Sport și olimpism

1.2. Izvoarele dreptului sportului

19. Este notorie în teoria dreptului clivajarea izvoarelor dreptului în izvoare materiale și izvoare formale. În contextul dat, relevanță au izvoarele materiale ale dreptului sportului, cele care configurează și cristalizează acest set de norme juridice. Izvoarele formale ale dreptului sportului sunt principial aceleași ca ale oricărei ramuri de drept într-un sistem normativ: legea, jurisprudența, precedentul judiciar^[1], cu particularitățile date de specificul mișcării sportive care le generează.

20. În dimensiunea sa competitivă, sportul reprezintă un fenomen instituțional și instituționalizat. Este instituțional pentru că normele sportive polarizează instituții sportive care pot rămâne doar în acest stadiu sau se pot transforma în instituții juridice prin medierea normelor de drept care le preiau prin reglementarea legislativă. Este un fenomen instituționalizat pentru că apare oficializat, formalizat în și prin instituții specifice, care-i asigură fiabilitatea competițională și finalitatea practică. Distingem aici o varietate de instituții, constituite în esență de asociații, ligi, federații prin care se formează și formalizează mișcarea sportivă. Sesizăm existența numeroaselor foruri, comitete și comisii de specialitate care dețin funcții într-o organigramă instituțional-federativă.

21. Deși are o natură privată, mișcarea sportivă este cea care generează numeroase norme sportive care deși vizează funcționarea competițiilor sportive pot deveni de interes public. Pe de altă parte, dreptul este în sine un fenomen instituțional care este

^[1] M. JORI, A. PINTORE în *Manuale di teoria generale del diritto*, ed. a II-a, Ed. G. Giappichelli, Torino, 1995, p. 275.